

افغانستان اسلامي امارت

لویرو زده کړو وزارت

غزني پوهنتون

اقتصاد پوهنځی

بې او مالي نظام ځانګړتیاوې

(ند)

احمد، عبید الله، منیب الرحمن، وحدت الله، عبد الحليم او زاهد الله
محمد، سيف الله او منصور احمد

Ketabton.com

پیلیزه

1

❖ اسلامي اقتصادي او مالي نظام په رښتینو انساني ارزښتنو ولاړ دی چې له نورو نظامونه سره مختلف تفاوتونه لري چې داسلامي اقتصادي او مالي نظام ځینې مهمې ځانګړتیاوې په لاندې ډول دي.

۱. د عقیدې سره تړاو

د اسلامي اقتصادي او مالي نظام لومړنۍ ځانګړتیا د توحید (یوپرستي) له عقیدې سره تړاو لري. ځکه عقیده په فوق العاده ډول د انسانانو پر پریکړو، کړو وړو، اخلاقو او اقتصادي راکړو ورکړو باندې خپل اغیز لري.

عقیده

❖ مسلمان په دې باور لری دا چې د شتمنیو په شمول د ټولې نړۍ
رېښتني مالک الله سبحانه و تعالی دی او یواځې او یواځې الله سبحانه
و تعالی د تل لپاره ژوندی او له هغه سبحانه و تعالی څخه پرته هر
څوک او هر څه د دې نړۍ پر مخ فنا کیږي.
نو ځکه د انسانانو اقتصادي او مالي راکړې ورکړې باید د الله تعالی
سبحانه و تعالی دلارښوونو سره سمې تر سره شي تر څو دماډي کټو
سره سره معنوي ارزښتونه هم په پام کې نیول شوي وي.

۲. عبادتي بڼه

څرنگه چې د اسلام مبارک سپيڅلي دين د انسان د ژوند ټول اړخونه تر پوښښ لاندې راوستي دي،

هر هغه ژوند، له خلکو سره تعامل، متقابل احترام، اقتصادي راکړې ورکړې او داسې نور چې د الله تعالی له احکامو سره تر سره شي عبادت گڼل کيږي او الله تعالی به انشاءالله نوموړي انسان ته په دنيوي ژوند کې رواني اطمینان ورکوي او په آخرت کې به یې جنت ورپه برخه کوي.

❖ نو ٿولي هغه اقتصادي چاري چي د اسلام د سڀڅلي دين
د لارښوونوپه رڼا کي ترسره شي، عبادت دي کوم چي د
انسان د پيدايښت اصلي موخه ده، چي په هکله يي الله تعالي
په قرآن کریم کي داسي فرمايي:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ (۵۶)

ترجمه: او ما پيري او انسان نه دی پيدا کړی مگر د دې لپاره چي زما عبادت
وکړي.

۳. له اخلاقوسره تړاو

څرنګه چې د اسلام سپېڅلي دين د انسان د ژوند مکمل نظام تشکيلوي، د سوداګريز چاپيريال په شمول تل د نیکمرغې ټولنې د جوړولو کوښښ کوي نوځکه انسان ته لارښونه کوي چې خپلې ټولې اقتصادي راکړې ورکړې سل په سلو کې د خيانت، دوکې او درغلۍ څخه پاکې تر سره کړي.

❖ که چیرې مونږ په خپلو معاملاتو کې د رښتینولي څخه کار واخلو نه تنها چې مونږ به د الله تعالی د اجر حُسنستان شو بلکې پیرودونکي به زموږ د کاروبار په وړاندې وفادار پاتې شي او زموږ د کاروبار ارزښت به لوړ شي بیدون له دې څخه چې مونږ د مارکیټینګ لوړ لګښتونه ادا کړو.

❖ د بنو اخلاقو د اهميت په هکله د انسانيت ستر لارښود
حضرت محمد (ص) فرمايلي:

په حقيقت کې زه ددې لپاره الله تعالى راليرلی یم چې د
نيکواخلاقو تکميل وکړم.

❖ همدارنگه بل خای يې ويلي دي چې:
ستاسو په کورنيو کې بهترين هغه څوک دي چې د بنو
اخلاقو څښتنان وي.

۵. ذاتي رقابت:

9

اسلامي اقتصادي نظام د ذاتي رقابت پر بنسټ کار کوي، په اسلامي اقتصادي نظام کې ټولې کړنې د اسلامي ارزښتونو په رڼا کې تر سره کيږي.

❖ په اسلامي اقتصادي نظام کې ټولې کړنې په داسې ډول تر سره کيږي چې هم مادي کټه ولري او هم معنوي کټه ولري، چې ددغه کړنې په بدله کې الله تعالی هم په دنیا کې د هغې بدله ورکوي او هم په آخرت کې.

❖ د اسلام سپیڅلي دین انسان ته لارښوونه کوي چې تل خپل معاملات په غوره ډول تر سره کړي او یواځې د خپل ځان سوچ ونه کړي بلکې د ټولنې د ښیکنې لپاره کار وکړي.

❖ دلته انسان یوازې خپلې کټې په نظر کې نه نیسي بلکې د ټولنې کټو ته هم پاملرنه کوي.

۵. متوازن ثبات او اقتصادي وده

اسلامي اقتصادي او مالي نظام د ثابتي او محكمو اصولو پر بنسټ كار كوي، هغه اصول چې د وخت او خاى په بدليدو سره بدلون نه مومي. خو د نوموړو اصولو د تطبيق او تعميل بڼه د وخت او خاى په بدليدو سره د انسان له نوو غوښتنو سره سم بدلون موندلى شي.

❖ داسلامي اقتصادي او مالي نظام
هغه اصول چي د وخت او حاي په
بدليدو سره بدلون نه مومي په
لاندې ډول دي:

۱. د شتمنيو او اقتصادي زيرمو
رېښتيني څښتن الله تعالي دی او انسان
يوازې د ځمکې پر مخ د خلافت دنده
تر سره کوي.

۲. په اسلامي ټولنه کې هر څوک حق لري چې خپلې بنيادي اقتصادي اړتياوې تر لاسه کړي.
۳. د مسلمانانو د اقتصادي نظام بنسټ ټولنيز عدالت او بڼيگنه ده.
۴. انفرادي څښتنوب ته درناوي:
۵. ټول انسانان بايد د ځمکې په اقتصادي پرمختگ او پراختيا کې خپله دنده تر سره کړي.
۶. د توکيو او خدمتونو په استعمال کې له تعادل څخه کار اخيستل.

۶. د مادي او معنوي اړتياوو ترمنځ توازن

❖ د انسان په لاس جوړ اقتصادي (پانگه ييز او ټولنيز) ماډل تر ډیره په مادي گټوڅرخيزي،

په داسې حال کې چې اسلامي اقتصادي او مالي نظام دواړه مادي او معنوي (د انسان د جوړښت دوه مهم عنصرونه) په پام کې نيسي او هڅه کوي چې د دواړو ترمنځ په داسې ډول توازن وساتي چې د انسان لپاره پوره خوښ او مطمئن ژوند تضمین کړي.

❖ هغه اقتصادي هڅې چې د انسان مادي او معنوي اړتياوې په پام کې ونه نيسي انسان ته خوښي نه شي ورکولای او همدا دلیل دي چې چې نن سبا ډیر خلک (سره له دې چې ټولې مادي آسانتياوې په واک کې لري) له ناخښ ژوند څخه سر ټکوي.

❖ له بلي خوا يوازي عامه کټو ته پام کول د
افرادو د اقتصادي نوښتونو او لا ډيرو هڅو
روحيه کمزوري کوي حُکمه چې په اقتصادي
خوځښتونو کې مناسبه ونډه نه اخلي چې په
پايله کې د طبيعي زيرمو خُخه نا مناسبه کټه او
پځ اقتصادي پرمختگ منح ته راځي.

❖ مونږ بايد دواړو (شخصي او عامه) گټو ته په پام کې نيولو داسې يوه متوازن اقتصادي پرمختگ ته لاره هواره کړو چېرته چې د ټولنې ټول افراد خپل پوره وس کوي چې په اقتصادي پرمختگ کې خپله لازمه ونډه واخلي.

❖ په ورته ډول په اقتصادي اسلامي نظام کې بې وزله د شتمنو پوره ملاتړ له ځان سره لري ځکه په اسلامي نظام کې شتمن د بې وزلو په وړاندې اسلامي مسؤليت لري.

❖ که چېرته د شخصي او عامه گټو ترمنځ داسې ټکر راشي چې پخلي يې ممکن نه وي، اسلامي اقتصادي نظام عامه گټو ته لومړيتوب ورکوي او افراد هڅوي چې د عامه گټو په وړاندې قرباني ورکړي.

مأخذ

16

صديق. محمد صديق، (۱۳۹۶ هـ ش). د اسلامي اقتصاد او بانکوالي لنډه پېژندنه

Ppby :Hasibullah”Amini”

لہ تو جو خُخہ مو نری مننہ

Ppby :Hasibullah "Amini"

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library